LATVIJAS NACIONĀLAIS
SIMFONISKAIS ORĶESTRIS

LNSO, IBĒRS, BARTOKS UN ITĀĻI

LNSO, IBERT, BARTÓK, AND THE ITALIANS

Piektdien, 2026. gada 6. novembrī, plkst. 19.00 Rīgas Kongresu namā
Friday, 6 November 2026, at 7 PM at Riga Congress Hall

Sestdien, 2026. gada 7. novembrī, plkst. 17.00 koncertzālē "Latvija"
Saturday, 7 November 2026, at 5 PM at the Concert Hall *Latvija*

TOMMĀSO PRATOLA | TOMMASO PRATOLA – flauta | flute

Diriģents | Conductor **MIKĒLE GAMBA | MICHELE GAMBA**

---

6. novembra koncerts tiešraidē Latvijas Radio 3 "Klasika"
The concert on 6 November is broadcast live by Latvian Radio 3 *Klasika*

Patrons:

SIGNET BANK

Koncerta dienā iepazīsties ar programmu šeit:

The programme for tonight's concert is available here:

I DAĻA | PART I

OTORĪNO RESPĪGI (*Ottorino Respighi*, 1879–1936)

"Senas dejas un ārijas", pirmā svīta (1917)
Antiche danze ed arie, Suite no. 1 (1917)

I. Deja ar nosaukumu "Grāfs Orlando" (Simone Molinaro, 1599)
Ballo detto Il Conte Orlando (Simone Molinaro, 1599)

II. "Galjarda" (Vinčenco Galilejs, ap 1550)
Gagliarda (Vincenzo Galilei, circa 1550)

III. "Vilanella" (autors nezināms, 16. gadsimta beigas)
Villanella (Anonymous, end of the 16th century)

IV. "Deja un maskarāde" (autors nezināms, 16. gadsimta beigas)
Passo mezzo e mascherada (Anonymous, end of the 16th century)

15′

ŽAKS IBĒRS (*Jacques Ibert*, 1890–1962)

Koncerts flautai un orķestrim (1932)
Concerto for Flute and Orchestra (1932)

I. *Allegro*

II. *Andante*

III. *Allegro scherzando*

20′

II DAĻA | PART II

BĒLA BARTOKS (*Béla Bartók*, 1881–1945)

Koncerts orķestrim (1943)
Concerto for Orchestra (1943)

I. *Introduzione: Andante non troppo – Allegro vivace*

II. *Giuoco delle coppie: Allegro scherzando*

III. *Elegia: Andante non troppo*

IV. *Intermezzo interrotto: Allegretto*

V. *Finale: Pesante – Presto*

40′

Kultūras ministrija NEIBURGS Garage demokrātiskā vīna bārs ir DELFI 3 Latvijas Radio Klasika MŪZIKAS SAULE

RESPĪGI

Itāļu komponists Otorīno Respīgi bija arī cienījams muzikologs, kura interešu lokā bijusi baroka un renesanses mūzika. Viņa interese vainagojās ar "Senu deju un āriju" trīs svītām (1917, 1923, 1931). Pirmajā no tām, ko arī klausīsimies šovakar, komponists apdarinājis itāļu renesanses skaņražu – Simones Molinaro, Vinčenco Galileja (Galileo Galileja tēvs bija prominents mūzikas teorētiķis) un divu anonīmu autoru – darbus lautai (strinkšķināmajam instrumentam ar bumbierveida korpusu, kas zelta laikus piedzīvoja tieši renesansē).

Respīgi šeit veidojis smalku, neoklasicistisku partitūru, kas ved ceļojumā pagātnes mūzikas pasaulē mūsdienu instrumentārija ieskāvumā. Pirmā svītas daļa – plūdumā vienmērīgās, taču enerģiskās komponista Simones Molinaro dejas ar nosaukumu "Grāfs Orlando" instrumentācija. Otrā – Vinčenco Galileja "Galjarda" – strauja, enerģiska deja trijdaļu metrā, viena no populārākajām renesanses laika galma dejām, kas pilna strauju palēcienu. Trešajā daļā klausāmies nezināma autora 16. gadsimta nogalē radītu vilanellu. Vilanella ir Neapolē dzimis itāļu laicīgās dziesmas žanrs, kam raksturīga nesarežģīta muzikālā faktūra, skaidra ritmika un refrēns struktūrā, un šis dziesmas tips bija pretstats līdzās pastāvošajam un izteiksmes ziņā sarežģītākajam madrigālam. Pirmās svītas noslēgumā – vētraina itāļu tautasdeja.

IBĒRS

Lai arī klausītājiem vēl joprojām mazāk pazīstama un neizzināta, franču komponista Žaka Ibēra daiļrade aptver teju visus mūzikas žanrus: te jāmin septiņas operas (divas tapušas kopā ar Arturu Onegēru) un pieci baleti; ievērojams skaits kamerdarbu visdažādākajiem ansambļu sastāviem; klaviermūzika; pamatīgs filmu mūzikas saraksts. Ibērs radījis arī virkni simfonisko opusu, tai skaitā krāšņo svītu *Escales* jeb "Piestātnes", bet koncertžanrā aplaimojis čellu, flautu, saksofonu un oboju, katram instrumentam veltot pa vienam opusam. Ibēru varētu raksturot kā komponistu-jokdari, kurš samērā maz ietekmējies no pastāvošajiem pieņēmumiem un kompozicionālajām aktualitātēm, kā tad komponistam būtu pareizi jākomponē. "Visas sistēmas ir derīgas, ja no tām var rast mūziku," tā Ibērs.

"Ibēra Koncerts ir lielisks darbs, tehniski ļoti izaicinošs. Man ar to ir laba saikne. Šajā darbā atrodu daudz dažādu raksturu. Man patīk Ibēra smalki sarkastiskā, humoristiskā pieeja. Te ir nedaudz džeza, nedaudz joku, bet arī daudz romantikas, mazliet tumsas. Esmu atskaņojis šo koncertu vairākkārt kā orķestra mūziķis, un mani vienmēr ir fascinējis, cik uzlādēta atmosfēra ir pēc pirmās daļas. Tā ir īsa un beidzas ar uzrāvienu, un visi koncertzālē šķiet aizturējuši elpu. Tas viss izkūst otrajā daļā. Tā man atgādina Ravelu, īpaši viņa Klavierkoncerta estētiku, otrā daļa ir ļoti liriska, sapņaina. Finmāls – uguņošana, joki. Šis opuss ir flautas zelta repertuārs, viens no galvenajiem koncertiem flautai un ir komponēts ar lielu meistarību.

BARTOKS

Diemžēl koncertus flautai nav radījis, piemēram, ne Brāmss, ne Ravels, bet Ibērs ir izdarījis lielisku darbu. Viņš zina, kā izmantot flautu un tās dvēseli. Bieži vien flautu izmanto kā "putna balsi", kas, protams, instrumentam piestāv ļoti labi. Bet te ir daudz vairāk – Ibērs atrod flautas ekspresīvo, pat dramatisko, sapņaino balsi. Viņš atrod flautas tembra dziļāko jēgu," par Žaka Ibēra Koncertu flautai un orķestrim intervijā Baibai Santai Vanagai stāsta Tommāso Pratola.

Koncerts flautai un orķestrim pagājušā gadsimta 30. gados komponēts leģendārajam flautistam un flautas spēles metodiķim Marselam Muazam un pirmatskaņots 1934. gadā Parīzes konservatorijas koncertu biedrībā.

Koncerta orķestrim pirmatskaņojuma anotācijā Bartoks raksta: "Skaņdarba pamatnoskaņa un virzība (ja neņemam vērā jokaino otro daļu) ir pakāpeniska pāreja no pirmās daļas skarbuma un trešās daļas sērīgās nāvesdziesmas līdz dzīves apliecinājumam finālā. (..) Šis orķestra darbs ir gandrīz simfonija, un tā žanriskais apzīmējums "koncerts" norāda uz autora tieksmi eksponēt atsevišķus instrumentus vai instrumentu grupas koncertiskā veidā jeb kā solistus. Opusa virtuozā iedaba parādās, piemēram, pirmās daļas izvērsuma polifonajos posmos (metālpūšamie), vai fināla pasāžās, kur galvenā tēma radīta mūžīgā dzinēja veidolā (stīginstrumenti), un jo īpaši otrajā daļā, kur cits aiz cita virtuozās pasāžās parādās dažādu instrumentu pāri."

Koncerta pirmā daļa sākas ar kvartu tēmu, kas pamazām iegūst arvien plašāku izvērsumu. Bartoka mūzikas pētnieki uzsver šīs kvartu tēmas ungārisko noskaņu (dažās instrumentu grupās saklausāmi verbunkoša ritmi). Pēc lēnīgā ievada *Andante non troppo* nāk samērā aktīvs *Allegro vivace*, kas sākās t. s. bulgāru metrā (3/8+3/8+2/8). Var mēģināt soloobojas priekšnesumā vienubrīd saklausīt arābiskus motīvus, ko Bartoks 1913. gadā esot klausījies Alžīrijas pilsētiņā Biskrā.

Otrās daļas nosaukums *giuoco delle coppie* tulkojumā no itāļu valodas nozīmē "pāru spēles". Daļas pirmo pusi aizņem pūšaminstrumentu eksponēšanās šādā secībā: fagoti sekstās, obojas tercās, klarnetes septimās, flautas kvintās un

surdinētas trompetes sekundās. Daļas vidū skan metāla pūšaminstrumentu korālis, ko pavada jau daļas ievadā dzirdētais bundziņu ritms, un daļas pašā noslēgumā visi pirmīt dzirdētie pūšaminstrumenti, savstarpēji saglabājot savu "pāru" intervālu attiecības, skan jaukā, saskanīgā kopīgā korī. 20. gadsimta mūzikas pētnieks un Bartoka daiļrades pazinējs Eliots Antokolecs piezīmē, ka fagotu pāris atgādina dienvidslāvu tautu riņķadeju kolo, savukārt oboju saskaņas līdzīgas Horvātijas novada Dalmācijas zemnieku "oboju" jeb sopilu melodijām.

Trešā daļa ir elēģija jeb, burtiski tulkojot no grieķu valodas, raudu dziesma – antīkās dzejas žanrs ar noteiktu uzbūvi un, laika gaitā zaudējot formālās pazīmes, nodzīvoja arī līdz jaunlaiku literatūrai. Arfu un koka pūšamo instrumentu pasāžas atsauc atmiņā Bartoka operas "Hercoga Zilbārža pils" neticami skaisto epizodi "Asaru ezers". Šīm pasāžām caurvijas Biskras motīvi obojas balsī. Stīginstrumentu melodiskajā zīmējumā visnotaļ dominē kvartu motīvi. No ritma viedokļa te atkal daudz ungārisko elementu, toskait verbunkoša un ungāru astoņzilbju balādes ritmi (pēdējie dzirdami beidzamajā trešdaļā koka pūšaminstrumentu oktāvu unisonos).

Ceturtās daļas sākumā skan skaņkārtiski nedefinējama etniski konstruēta obojas melodija mainīgā metrā. Necik ilgi – un mēs klausāmies bezmaz Smetanas "Vltavas" cienīgu episku meldiju. Šeit Bartoks ļaujas nostalģijai pēc dzimtenes un citē populāru ungāru melodiju "Ungārija, tu esi skaista, tu esi dižena". Melodija ņemta no Žigmonda Vinces 1922. gada operetes "Līgava no Hamburgas", un starpkaru periodā šī dziesma bija svarīgs ungāru patriotisma simbols. Klēra Delamarša grāmatā "Bēla Bartoks" raksta – Bartoks labi zināja, ar kādām skaistām cerībām savulaik saistīta šī melodija, un nav brīnums, ka viņš bez liekām ceremonijām noslāpē šo skaisto brīdi, sava Koncerta ceturtās daļas turpinājumā stipri kariķētā veidolā liekot Franča Lehāra operetes "Jautrā atraitne" fragmentu – Danilo dziesmiņas "Es dodos uz [slaveno Parīzes krogu] *Maxim*" piedziedājumu. Bartoks nesen bija klausījies Šostakoviča Septīto simfoniju ("Ļeņingradas"), un tā viņam nebij patikusi. Kāda saikne? Šī pati Danilo dziesmiņa lielās līnijās atbilst Šostakoviča Septītās slavenajam "fašistu ienākšanas" maršam, kas progresē kā Ravela "Bolero". Daļas nobeigumā vēl atblāzma no "Rākoci marša" priekšteces kā vēl viena ungāriskās nostalģijas zīme. *Intermezzo interroto* – pārtrauktais intermeco. Zīmes, motīvi, nojausmas zīmēm un motīviem. Ilgumā visīsākā un atsauču ziņā teju nozīmīgākā Koncerta orķestrim daļa.

Visubeidzot finmāls. Klēra Delamarša saka – Bartoks uzgriež muguru pilsētas trokšņainajiem ļaužu pūļiem (ceturtā daļa) un dodas pie rumāņu zemniekiem, stilizējot viņu dejas. Šis ir vislīksmākais un sarežģītākais posms visā opusā. Galvenā tēma tiek apvērsta, izvērsta, saspiesta; instrumentu grupas satiekas, izšķiras; viss zib un mainās, un virst, vārdu sakot, šīs ir īstas simfoniskās orģijas.

Orests SILABRIEDIS

MŪZIĶI

Itāļu flautists **TOMMĀSO PRATOLA** ir Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra (LNSO) un Reinas Valsts filharmonijas orķestra Vācijas pilsētā Koblencā flautu grupas koncertmeistars. Kopš 2021. gada decembra, kad uzsāka darba gaitas šajā orķestrī, Pratola ir apmeties uz dzīvi Koblencā.

Plašu starptautisku orķestra mūziķa pieredzi viņš guvis, muzicējot Eiropas Savienības jauniešu orķestrī un piedaloties tādos nozīmīgos festivālos kā Baireitas jauno mākslinieku festivāls, *Pacific* mūzikas festivāls Japānā un *Zermatt* mūzikas festivālā. Šajos projektos viņš muzicējis diriģentu Vladimira Aškenazi, Merinas Alsopas, Vasilija Petrenko, Kšištofa Urbanska un Lahava Šani vadībā, kā arī sadarbojies ar izciliem mūziķiem Rīnu de Rēdi, Andreasu Blau, Kristīnu Fasbenderi, Denisu Burjakovu, Stefānu Ragneru Haskuldsonu, Aleksandru Baderu un Dominiku Vollenvēberu. Darbā ar Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri viņš muzicējis galveno diriģentu Tarmo Peltokoski un Andra Pogas vadībā. Īpaši nozīmīga viņa profesionālajā izaugsmē grupas koncertmeistara amatā bijusi Andra Pogas muzikālā vadība un māksliniecciskais redzējums.

Kā viesmākslinieks flautu grupas koncertmeistara amatā Tommāso Pratola uzstājies Bari teātrī *Teatro Petruzzelli*, Florences *Teatro del Maggio Musicale Fiorentino*, Vīsbādenes *Hessisches Staatstheater* un Itālijas Nacionālajā simfoniskajā orķestrī (RAI), kur muzicējis Kirila Petrenko vadībā, kā arī ansamblī *Ensemble Resonanz* Rikardo Mināzi vadībā. Kā solists viņš atskaņojis Volfganga Amadeja Mocarta Koncertu flautai Remažorā kopā ar Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri, koncertu translējot tiešraidē, kā arī Kevina Patsa Koncertu flautai izrādē *Zwischen den Stunden* kopā ar Reinas Valsts filharmonijas orķestri. Viņš piedalījies arī vairākos ierakstos, ko izdevusi ierakstu kompānija *ONDINE*, gan kā solists, gan kā orķestra pirmā flauta.

Starp viņa saņemtajiem apbalvojumiem ir Speciālbalva par labāko mūsdienu skaņdarba interpretāciju 2021. gada starptautiskajā pūšaminstrumentu konkursā *Aeolus International Competition* koka pūšaminstrumentiem. Šis panākums deva iespēju 2023. gada aprīlī kopā ar Fogtlandes filharmonijas orķestri atskaņot Žaka Ibēra Koncertu flautai. Viņš saņēmis arī *Tomasi Headjoint* speciālbalvu Georges Dimā Starptautiskajā flautistu konkursā. 2010. gadā Tommāso ieguva Milānas organizācijas *Società Umanitaria* stipendiju, kas deva iespēju sniegt solokoncertus Itālijas Kultūras institūtos dažādās Eiropas valstīs. Savukārt 2024. gadā kā Riharda Vāgnera asociācijas Koblencā stipendiāts viņš tika uzaicināts apmeklēt Baireitas festivālu.

Mūzikas studijas Tommāso sāka 2005. gadā Alfredo Kazellas konservatorijā, kur mācījās pie Paolo Rosi. Izglītību viņš turpināja Ženēvas Mūzikas augstskolā Žaka Zūna klasē, kā arī Hansa Eislera Mūzikas augstskolā Berlīnē pie Silvijas Karedu un Matjē Gosī-Anselēna,

absolvējot studijas ar visaugstāko novērtējumu. Viņš pilnveidojies arī meistarklasēs pie pasaulē atzītiem flautistiem, tostarp Viljama Beneta, Andrea Olivas, Emīlijas Beinonas, Andreas Līberknehtas un Emanuela Paī. Emanuela Paī meistarklasē Pratolam tika piešķirta Alēna Marjona stipendija kā labākajam meistarklases flautistam.

Milānā dzimušais diriģents **MIKĒLE GAMBA** šobrīd tiek uzskatīts par vienu no pēdējo gadu daudzpusīgākajiem interpretiem. Viņš stājas pie vadošo orķestru pults, kā arī uzstājas nozīmīgākajos opernamos un koncertzālēs.

Pēc asistēšanas Antonio Papāno un Danielam Barenboimam Gamba arvien biežāk tika aicināts sadarboties ar nozīmīgiem orķestriem. Pēc debijas Milānas *Teatro alla Scala* 2016. gadā viņam ar šo operteātri izveidojās cieša sadarbība, kas pēdējos gados rezultējusies astoņos iestudējumos. Kopīgi realizēto projektu skaitā ir Fabio Vaki operas "Madīna" pasaules pirmizrāde, 2020. gada atklāšanas Galā koncerts *A riveder le stelle*, operu "Mīlas dzēriens", "Figaro kāzas" iestudējumi, Šūmaņa mūzikas vakars, Šūberta "Ziemas ceļojums" ar baritonu Markusu Verbu; augsti vērtēts Verdi operas "Rigoleto" iestudējums Mario Martones režijā, Kerubīni "Mēdeja" un Pučīni "Turandota", kas uzvesta par godu komponista simtgades jubilejas svinībām. Tāpat Mikēle Gamba tika uzaicināts diriģēt Mocarta "Burvju flautas" iestudējumu Drēzdenes *Semperoper*, kas atzīmēja teātra atkalatvēršanu pēc pandēmijas. Diriģents piedalījies projektos *Maggio Musicale Fiorentino*, Hamburgas Valsts operā, Štutgartes operā, Strasbūras operā, Telavivas, Romas, Berlīnes u. c. opernamos. Savukārt viņa debija Ņujorkas Metropolitēna operā ar Gaetāno Doniceti operu *Mīlas dzēriens* (*L'elisir d'amore*) laikrakstā *The New York Times* tika nosaukta par "2023. gada labāko operizrādi".

Īpaši aktīvs Mikēle Gamba ir simfoniskā repertuāra lasījumos, kā arī izjūt dziļu interesi par jauno mūziku. Viņš stājies pie Tokijas simfoniskā orķestra, "Dīsburgas filharmoniķu", Tulūzas Kapitolija orķestra, Milānas simfoniskā orķestra, *Divertimento Ensemble*, Slovēnijas filharmonijas orķestri un citu kolektīvu diriģenta pults.

Diriģentam izveidojusies ražīga sadarbība ar festivālu *Milano Musica*: viņš atklāja festivālu 2019. gadā un tajā atgriezās arī 2021., 2022. un 2026. gadā, prezentējot plašu jaundarbu klāstu, ko festivāls pasūtījis tādiem komponistiem kā Luka Frančeskoni, Rebeka Sondersa, Enno Pope, Stīvs Reihs un Tomass Adess. Programmās viņš līdzās laikmetīgajiem autoriem iekļāvis arī 20. gadsimta avangarda klasiķu darbus, tostarp Lučāno Berio, Pjēra Bulēza, Bernda Aloiza Cimmermana un Janna Ksenaka skaņdarbus.

Neskatoties uz augsto novērtējumu diriģēšanā, Gamba aktīvi turpina darboties arī kā pianists – viņš uzstājas kamermūzikas koncertos Minhenes

Gasteig, Londonas Vigmora zālē un Berlīnes filharmonijā. 2022. gadā kopā ar čellisti Martinu Rudiču izdevis tvartu *Correspondences*, kurā piedāvāts ielūkoties paralēlēs starp Bahu, Berio un Bulēzu.

Gamba ir saņēmis Pučīni prēmiju par spožu dalību komponista simtgades atklāšanas koncertos un *ForlìMusica* apbalvojumu par īpašiem nopelniem mūzikā. Itālijas prezidents Serdžo Matarella viņam *motu proprio* piešķīris Itālijas Republikas Nopelnu ordeņa virsnieka goda nosaukumu.

Mikēle Gamba ir dzimis Milānā, kur studēja mūziku Verdi konservatorijā un filozofiju Milānas Valsts universitātē. Viņš papildinājies klavierspēlē meistarklasēs pie Marijas Tipo, studējis kamermūziku Londonas Karaliskajā akadēmijā un orķestra diriģēšanu Sjēnas *Accademia Chigiana* un Vīnes Mūzikas augstskolā.

RESPIGHI

Italian composer Ottorino Respighi was also a distinguished musicologist whose interests encompassed the music of the Renaissance and Baroque eras. This fascination culminated in his three suites *Ancient Airs and Dances* (1917, 1923, 1931). In the first of these, which we hear this evening, Respighi reworked lute pieces by Renaissance composers Simone Molinaro, Vincenzo Galilei (father of Galileo Galilei and a prominent music theorist), as well as works by two anonymous composers. The lute, a plucked string instrument with a pear-shaped body, enjoyed its golden age during the Renaissance.

Here Respighi crafts an elegant neoclassical score that invites the listener on a journey into the musical world of the past, framed by the colours of a modern orchestra. The suite opens with Respighi's orchestration of Simone Molinaro's dance *Il Conte Orlando* ("Count Orlando"), whose steady flow is matched by a spirited energy. The second movement, Vincenzo Galilei's *Gagliarda*, is a lively and vigorous dance in triple metre. One of the most popular court dances of the Renaissance, it is characterised by its energetic leaps. In the third movement we hear a *Villanella*, composed by an anonymous author in the late sixteenth century. Originating in Naples, the villanella was a genre of Italian secular song distinguished by its straightforward musical texture, clear rhythmic profile, and the use of refrains. Its style often stood in contrast to that of the more sophisticated madrigal. The suite concludes with a tempestuous Italian folk dance.

IBERT

Although still relatively little known and explored by audiences, the oeuvre of the French composer Jacques Ibert encompasses nearly every musical genre. It includes seven operas (two written in collaboration with Arthur Honegger) and five ballets; a considerable body of chamber music for a wide variety of ensemble combinations; piano music; and an extensive catalogue of film scores. Ibert also composed a number of symphonic works, including the colourful suite *Escales*, while in the concerto genre he gifted the cello, flute, saxophone and oboe with a dedicated work for each instrument. Ibert could be described as a musical wit, a composer who was relatively little influenced by prevailing assumptions and contemporary compositional fashions regarding how a composer ought to compose. "All systems are valid if they can produce music," said Ibert.

"Ibert's Concerto is a magnificent work and technically very demanding. I have a strong connection with it. In this piece, I find many different characters. I enjoy Ibert's subtly sarcastic and humorous approach. There is a little jazz, a little playfulness, but also a great deal of romance and a touch of darkness. I have performed this concerto many times as an orchestral musician, and I have always been fascinated by the charged atmosphere that follows the first movement. It is short and ends with a burst of energy, and everyone in the concert hall seems to be holding their breath. All of that melts away in the second movement. It reminds me of Ravel, especially the aesthetic of his Piano Concerto; the second movement is highly lyrical and dreamlike. The finale is fireworks and wit. This work belongs to the golden repertoire of the flute, one of the principal concertos for the instrument, and it is composed with great mastery. Unfortunately, neither Brahms nor Ravel, for example, wrote a concerto for flute, but Ibert did a splendid job. He knows how to use the flute and its soul. The flute is often used as a 'bird's voice', which of course suits the instrument very well. But there is much more here: Ibert discovers the flute's expressive, even dramatic and dreamlike voice. He uncovers the deeper meaning of the instrument's timbre." Tommaso Pratola on Jacques Ibert's *Concerto for Flute and Orchestra*.

Composed in the 1930s for the legendary flautist and flute pedagogue Marcel Moyse, the *Concerto for Flute and Orchestra* was premiered in 1934 by the Concert Society of the Paris Conservatoire.

BARTÓK

In his programme note for the premiere of the *Concerto for Orchestra*, Bartók wrote:

"The general mood and progression of the work (with the exception of the jocular second movement) is a gradual transition from the austerity of the first movement and the sombre death-song of the third to the affirmation of life in the finale. (…) This orchestral work is, in essence, almost a symphony, and the designation 'concerto' reflects the composer's intention to present individual instruments or instrumental groups in a concertante manner, that is, as soloists. The work's virtuosic character emerges, for example, in the polyphonic passages of the first movement's development section (brass), in the finale's perpetual-motion treatment of the principal theme (strings), and especially in the second movement, where pairs of instruments appear one after another in brilliant virtuoso passages."

The first movement begins with a theme built on fourths, which gradually unfolds into an increasingly expansive musical structure. Scholars of Bartók's music have emphasised the distinctly Hungarian character of this theme, with some instrumental groups evoking the rhythms of the *verbunkos* dance tradition. Following the slow introduction (*Andante non troppo*), a comparatively energetic *Allegro vivace* emerges, written in the so-called Bulgarian metre (3/8 + 3/8 + 2/8). One may even discern Arabic influences in the oboe solo, recalling melodies Bartók reportedly heard in 1913 in the Algerian town of Biskra.

The title of the second movement, *Giuoco delle coppie*, translates from Italian as "Game of Pairs". The first half of the movement showcases the wind instruments in the following order: bassoons in sixths, oboes in thirds, clarinets in sevenths, flutes in fifths, and muted trumpets in seconds. At the centre of the movement comes a chorale for brass instruments accompanied by the side-drum rhythm already heard at the opening. At the conclusion, all of the previously introduced wind instruments join together in a harmonious ensemble while maintaining the intervallic relationships characteristic of their respective pairs.

The twentieth-century musicologist and Bartók specialist Elliott Antokoletz observed that the bassoon pair recalls the South Slavic circular dance *kolo*, while the oboe passages resemble the melodies of the sopile, traditional folk oboes from the Croatian region of Dalmatia.

The third movement is an *Elegia*, or, literally translated from Greek, a lament. Originally a genre of classical poetry with a specific formal structure, the elegy survived into modern literature even after losing many of its defining characteristics. The harp and woodwind passages evoke the extraordinarily moving

"Lake of Tears" episode from Bartók's opera *Duke Bluebeard's Castle*. Interwoven with these passages are the Biskra motifs in the oboe part. The melodic writing of the strings is once again dominated by fourth-based motifs. From a rhythmic perspective, the movement is rich in Hungarian elements, including *verbunkos* rhythms and the rhythms of Hungarian eight-syllable ballads, the latter heard in the final third of the movement in octave unisons of the woodwinds.

The fourth movement opens with an ethnically inflected oboe melody in shifting metre that defies straightforward tonal definition. Before long, however, we encounter an expansive melody worthy of Smetana's *Vltava*. Here Bartók indulges in nostalgia for his homeland, quoting the popular Hungarian song "Hungary, You Are Beautiful, You Are Great". The melody originates from Zsigmond Vincze's 1922 operetta *The Bride from Hamburg* and became an important symbol of Hungarian patriotism during the interwar years.

As Claire Delamarche writes in her book *Béla Bartók* (Fayard, Paris, 2012), Bartók was fully aware of the hopes and aspirations once associated with this melody. It is therefore unsurprising that he abruptly dispels this beautiful moment by introducing, in a heavily caricatured form, a fragment from Franz Lehár's operetta *The Merry Widow*: the refrain of Danilo's song "I'm Going to Maxim's". Bartók had recently heard Dmitri Shostakovich's Seventh Symphony (*Leningrad*), which he reportedly disliked. The connection? Danilo's song bears a noteworthy resemblance to the famous "invasion theme" of Shostakovich's Seventh Symphony, which unfolds in a manner reminiscent of Ravel's *Boléro*.

Near the end of the movement, one also hears an echo of a predecessor to the "Rákóczi Song" (or "Rákóczi March"), another gesture of Hungarian nostalgia. *Intermezzo interrotto* means "Interrupted Intermezzo". Signs, motifs, and intimations of signs and motifs. Although the shortest movement in duration, it is perhaps the richest in references and allusions within the entire *Concerto for Orchestra*.

Finally comes the finale. As Claire Delamarche suggests, Bartók turns his back on the noisy crowds of the city evoked in the fourth movement and instead heads towards the world of Romanian peasants, stylising their dances. This is the most exuberant and technically complex section of the entire work. The principal theme is inverted, expanded, compressed; instrumental groups meet and part ways; everything sparkles, shifts, and surges. In short, these are true symphonic orgies.

Orests SILABRIEDIS

MUSICIANS

Italian flautist **TOMMASO PRATOLA** is Principal Flute of the Latvian National Symphony Orchestra (LNSO) in Riga and the Staatsorchester Rheinische Philharmonie in Koblenz, Germany, where he has been based since his appointment in December 2021.

He has gained extensive international orchestral experience through his participation in the European Union Youth Orchestra and at renowned festivals, including the Bayreuth Young Artist Festival, the Pacific Music Festival in Japan, and the Zermatt Music Festival. During these engagements, he has performed under the baton of distinguished conductors such as Vladimir Ashkenazy, Marin Alsop, Vassily Petrenko, Krzysztof Urbański and Lahav Shani, and has had the opportunity to collaborate with renowned musicians including Rien De Reede, Andreas Blau, Christina Fassbender, Denis Bouriakov, Stefán Ragnar Höskuldsson, Alexander Bader, and Dominik Wollenweber. During his time with the Latvian National Symphony Orchestra, he worked under its principal conductors Tarmo Peltokoski and Andris Poga. In particular, Andris Poga's musical guidance and artistic vision played an important role in shaping his development as a Principal Flute.

As a guest Principal Flute, he has appeared with the Teatro Petruzzelli in Bari, the Teatro del Maggio Musicale Fiorentino, the Hessisches Staatstheater Wiesbaden, and the Orchestra Sinfonica Nazionale della RAI in Turin, where he performed under the baton of Kirill Petrenko, as well as with Ensemble Resonanz under the direction of Riccardo Minasi. His solo appearances include Mozart's Concerto in D major with the Latvian National Symphony Orchestra, broadcast live, and Kevin Puts' Flute Concerto in the production Zwischen den Stunden with the Staatsorchester Rheinische Philharmonie in Koblenz. He has contributed to several recordings released by the ONDINE label, both as a soloist and as Principal Flute.

Among his awards are the Special Prize for the Best Performance of a Contemporary Work at the 2021 Aeolus International Competition for Wind Instruments, which led to his performance of Jacques Ibert's Flute Concerto with the Vogtland Philharmonie in April 2023, and the Special Tomasi Headjoint Prize at the George Dima International Flute Competition. In 2010, he was awarded a scholarship by the Società Umanitaria in Milan, which enabled him to give solo recitals at Italian Cultural Institutes across Europe. In 2024, he was invited by the Richard Wagner Association of Koblenz as a scholarship recipient to attend the Bayreuth Festival.

Tommaso began his musical studies in 2005 at the Conservatorio di Musica "Alfredo Casella" in Italy, studying with Paolo Rossi. He continued his education at the Haute École de Musique de Genève with Jacques Zoon and at the Hochschule für Musik Hanns Eisler

Berlin with Silvia Careddu and Matthieu Gauci-Ancelin, graduating with highest honours. He has also attended masterclasses with internationally renowned flautists including William Bennett, Andrea Oliva, Emily Beynon, Andrea Lieberknecht, and Emmanuel Pahud. During Emmanuel Pahud's masterclass at Domaine Forget,
he was awarded the "Alain Marion Scholarship" as the outstanding flautist of the masterclass.

Born in Milan, **MICHELE GAMBA** completed his musical and philosophical studies there and today he conducts major orchestras while appearing at leading opera houses and concert venues.
After several formative years of advanced study at the Scuola di Musica di Fiesole with Maria Tipo, he worked alongside Antonio Pappano and Daniel Barenboim as an assistant in London and Berlin. Following invitations to Berlin (Staatsoper and Deutsche Oper), Dresden, Stuttgart, Strasbourg, Lisbon and Tel Aviv, he recently opened the season of the Washington National Opera with Il trovatore, receiving significant acclaim from the international press. His debut at the Metropolitan Opera in New York with L'elisir d'amore was hailed by the New York Times as the "best performance of the year 2023". His debut at the Teatro alla Scala in 2016 marked the beginning of a strong and enduring collaboration with the Milanese institution, where he has conducted major operatic works and numerous concerts. Highlights include the new production of Rigoletto directed by Mario Martone, Cherubini's Médée in its original French version, which marked the beginning of his collaboration with Damiano Michieletto, the world premiere of Fabio Vacchi's Madina, and Turandot as part of the Puccini centenary celebrations in the monumental production by Davide Livermore.

He is particularly active in the symphonic repertoire and has a deep interest in contemporary music. He has conducted orchestras and ensembles including the Orchestra Sinfonica Nazionale della Rai, Maggio Musicale Fiorentino, Tokyo Symphony Orchestra, Duisburger Philharmoniker, Orchestre du Capitole de Toulouse, Orchestra Sinfonica di Milano, Divertimento Ensemble, Filarmonica della Scala, the Vienna Radio Orchestra and the Slovenian Radio Orchestra. His relationship with the Milano Musica Festival is particularly significant: he opened the 2019 edition and returned in 2021, 2022 and 2026, presenting a wide range of new commissions by composers including Francesconi, Saunders, Poppe, Reich and Adès, and programmes juxtaposing contemporary composers with the classics of the 20th-century avant-garde, such as Berio, Boulez, Zimmermann and Xenakis.

He continues his career as a pianist in the fields of Lied and chamber

music, having performed at venues including Teatro alla Scala, the Gasteig in Munich, Wigmore Hall in London and the Philharmonie in Berlin. President Sergio Mattarella has awarded him, motu proprio, the distinction of Officer of the Order of Merit of the Italian Republic.

TUVĀKIE KONCERTI

Sestdien, 14. novembrī, plkst. 11.00 un 14.00 Rīgas Kongresu namā

LENESONS UN LATVIJA

ANASTASIJA DŽORDŽEVIČA, AGRIS NĀTRE, ARTŪRS PUTNIŅŠ – aktieri
Režisore **PAULA PĻAVNIECE**
Dramaturgs **KLĀVS MELLIS**
Māksliniece **JUSTĪNE JASJUKEVIČA**
OSKARS PETRAUSKIS – saksofons
DJ MONSTA
Diriģents **ARTŪRS PLAUDIS**

PROGRAMMĀ:
JURJĀNU Andreja, Jāzepa VĪTOLA, Ādolfa SKULTES, Romualda KALSONA, Romualda GRĪNBLATA, Imanta KALNIŅA, Jāņa ĶEPĪŠA, Tālivalda ĶENIŅA, Pētera PLAKIDA mūzika

Piektdien, 27. novembrī, plkst. 19.00 Rīgas Kongresu namā

LNSO, BRĀMSA PIRMAIS UN MĀLERA PIEKTĀ

ANDREJS OSOKINS – klavieres
Diriģente **GIEDRE ŠLEKĪTE** (*Giedrė Šlekytė*)

PROGRAMMĀ:
Johanness BRĀMSS Pirmais koncerts klavierēm un orķestrim
Gustavs MĀLERS Piektā simfonija

Piektdien, 11. decembrī, plkst. 19.00 Rīgas Kongresu namā

LNSO, MOCARTS UN DVORŽĀKS

EDGARS MORO (*Edgar Moreau*) – čells
Diriģents **KRISTIANS REIFS** (*Christian Reif*)

PROGRAMMĀ:
Volfgangs Amadejs MOCARTS 39. simfonija
Antonīns DVORŽĀKS "Varoņa dziesma"
Antonīns DVORŽĀKS Koncerts čellam un orķestrim

PIESAKIES
LNSO JAUNUMIEM

LNSO ŠOVAKAR | LNSO TONIGHT

Koncertmeistars | Concertmaster
Daniils Bulajevs

Pirmās vijoles | I violins
Aleksejs Bahirs, Sandis Šteinbergs,
Ilze Kirsanova, Inese Štrāle,
Liene Neija-Kalniņa, Terēze Zīberte-Ijaba,
Vizma Laura Agloniete, Indulis Cintiņš,
Oskars Siliņš, Konstantīns Paturskis,
Lāsma Berga, Jevgenija Otroško,
Terēze Cirvele

Otrās vijoles | II violins
Andrejs Jegorovs, Agnese Stalidzāne,
Arvīds Zvagulis, Inga Puķīte, Beāte Račko,
Liene Briede, Anete Liberte, Marta Jurjāne,
Darja Kuzma, Kristīne Bergmane,
Velga Polinska

Alti | Violas
Ināra Brīnuma, Santa Lūcija Circene,
Pēteris Trasuns, Katrīna Krašauska-Krauze,
Inga Ozoliņa, Lauma Visendorfa,
Tatjana Ļebedeva, Zane Dziesma,
Līvija Bukša, Ingars Ģirnis

Čelli | Cellos
Guna Šnē, Jānis Rinkulis, Zane Guļāne,
Mārtiņš Turss, Emma Bandiniece,
Anna Katrīna Paukšēna, Agate Ozoliņa,
Zenta Evita Timermane

Kontrabasi | Double basses
Oskars Bokanovs, Raivo Ozols,
Kristaps Pētersons, Ivars Ozols,
Viktors Stankevičs, Dāvis Vilks

Flautas | Flutes
Anete Toča, Ilze Urbāne, Terēza Tīrmane

Obojas | Oboes
Egils Upatnieks, Mārtiņš Dovmanis,
Pauls Kristaps Reinis

Klarnetes | Clarinets
Sigurds Lallo, Alise Gavare,
Agnese Skrastiņa

Fagoti | Bassoons
Jānis Semjonovs, Raimonds Gulbis,
Elza Rubene

Mežragi | Horns
Miks Bankevics, Mārcis Kalniņš,
Kalvis Etkins, Artūrs Krūmiņš

Trompetes | Trumpets
Jens Emil Holm, Mārtiņš Zujs,
Bruno Ančāns

Tromboni | Trombones
Kaspars Majors, Māris Zondaks,
Laura Muceniece

Tuba | Tuba
Raivis Māgurs

Sitaminstrumenti | Percussion
Edgars Vaivods, Ernests Mediņš

Arfas | Harps
Elizabete Gulbe, Gina Gallacher

Taustiņinstrumenti | Keyboards
Evelīna Jēkabsone

! Orķestra sastāvā iespējamas izmaiņas
The orchestra lineup is subject to change